

I. I. Туболець,
к. е. н., доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та податкової політики,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4930-2427>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.12.124

ІННОВАЦІЙНІ СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

I. Tubolets,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Social Security and Tax Policy, University of Customs and Finance, Dnipro

INNOVATIVE SOCIAL PROJECTS AS A CONCEPTUAL TOOL FOR SOLVING SOCIAL PROBLEMS

У статті зосереджено увагу на соціальних інноваціях та методології розробки інноваційних соціальних проєктів, які направлені на вирішення проблем суспільства. Ці парадигми повинні бути інтегровані для соціальної роботи та через неї, у постійну культуру трансформації. Для цього запропоновано визначення соціальних інновацій та представлено три основні та хронологічні фази розробки соціальних інноваційних проєктів. Зроблено висновок, що методологія розробки інноваційних соціальних проєктів базується на побудові якісної системи підготовки та реалізації проєктів. Виявлено, що в процесі реалізації проєкту важливо конкретизувати та сформулювати проблеми, що в кінцевому підсумку сприяє дисциплінації соціальної роботи. Вивчено зарубіжний досвід створення та реалізації інноваційних соціальних проєктів. Визначено, що для побудови ефективних соціальних відносин та підвищення рівня життя населення просування соціальних проєктів на основі інновацій стає вектором змін. З'ясовано, що ініціювання соціальних проєктів сприяє з одного боку розвитку здібностей та навичок учасників проєкту, а з іншого боку пропонують підтримку та способи вирішення проблем людей, для яких вони створені.

The article focuses on social innovations and the methodology of developing innovative social projects aimed at solving society's problems. These paradigms must be integrated for and through social work, into an ongoing culture of transformation. For this purpose, a definition of social innovation is proposed and three main and chronological phases of the development of social innovation projects are presented. Social innovations are considered from the point of view of improving the quality of life of the population or improving the environment and solving social problems. It is determined that innovative social projects are an important tool for solving problematic issues, as they are focused on positive changes in the future. It was found that the development and

implementation of measures aimed at solving acute social problems based on innovations will allow us to meet the most pressing challenges of today. It was concluded that the methodology of developing innovative social projects is based on building a quality system of project preparation and implementation. It was found that in the process of implementing the project it is important to specify and formulate problems, which ultimately contributes to the disciplinaryization of social work. It was found that the development and implementation of a social project involves joint activities aimed at achieving a socially significant goal, solving social problems and implementing various changes that will positively affect society. It was found that at the current stage of development, the work on a social project should meet the most important needs of our time, and therefore create opportunities for obtaining an aggregate result that will cover all costs. The foreign experience of creating and implementing innovative social projects was studied. It was determined that in order to build effective social relations and raise the standard of living of the population, the promotion of social projects based on innovations becomes a vector of changes. It was found that the initiation of social projects contributes to the development of abilities and skills of project participants on the one hand, and on the other hand offers support and ways to solve the problems of the people for whom they are created.

Ключові слова: концептуальний інструмент, соціальні інновації, соціальні проблеми, соціальний працівник, соціальний проєкт.

Key words: conceptual tool, social innovations, social problems, social worker, social project.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Динамічні зміни, які викликані формуванням взаємовідносин між організаціями та державами, в процесі яких будуються оптимальні зв'язки між соціальними об'єктами, зумовлюють нові виклики, на які необхідно реагувати швидко та ефективно. Такі зміни потребують пошуку дієвих інструментів для вирішення питань, пов'язаних, наприклад, з безробіттям, самотністю, розвитком інтелектуальних здібностей людей з особливими освітніми потребами тощо.

Одним із важливих інструментів для вирішення проблемних питань є інноваційні соціальні проєкти, адже вони орієнтовані на позитивні зрушення у майбутньому. До того ж розробка та реалізація заходів, направлених на вирішення гострих соціальних проблем на основі інновацій, дозволить приймати найактуальніші виклики сьогодення.

Розвиток знань та обізнаності про соціальні проблеми та методи їх подолання, створюють базу спільних знань через дослідження, конференції та семінари. Заохочення інновацій та розробка нових рішень через дослідницькі програми дозволить надати орієнтовані на майбутнє імпульси для незалежного та довгострокового розвитку соціальної сфери.

Потреба фінансування соціальних інновацій та прискорення їх розвитку актуалізує необхідність у переконанні зацікавлених сторін підтримувати соціальні інновації. У зв'язку з цим важливо конкретизувати визна-

чення дефініції "інноваційний соціальний проєкт". Отже, для полегшення ідентифікації, відбору, діагностики та підтримки інноваційних соціальних проєктів потрібно вивчити досвід методології розробки проєктів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичним основам проєктування та соціального проєктування присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних дослідників, як Н. Бака-Тавіри, Т. Бутченко, В. Глазичева, М. Довгої, В. Киричука, Т. Костевої, К. Куперса, С. Мішиної, Г. Михайлишина, Г. Нагорної, Д. Пузікова, В. Шкурко та інших.

У літературі, яка поширює наукові знання стосовно соціального проєктування, можна знайти інформацію щодо долучення бізнесу до розв'язання соціальних питань, зменшення техногенного навантаження на природне середовище, позитивного сприйняття підприємства суспільством тощо.

Науковці вважають, що планування соціального проєкту є одним із основних етапів. Встановлення конкретних алгоритмів реалізації проєкту та розподіл наявних ресурсів є вкрай необхідним для виконання проєкту.

Дослідження та краще розуміння методологічних підходів до розробки соціальних проєктів, дозволяє визначити, що важливою умовою є адаптованість до змін. Отже, напрацювання дослідників є важливою основою для подальших пошуків дієвих інструментів та заходів, направлених на ефективну реалізацію соціальних проєктів в умовах динамічності та невизначеності.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті — дослідження інноваційних соціальних проєктів як концептуального інструмента вирішення соціальних проблем.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Чутливість сфери соціального забезпечення до змін, що відбуваються у суспільстві, відображається у зростанні потреб до перегляду та трансформації концепції управління громадськими організаціями. Війна в Україні завдає руйнівного впливу на систему охорони здоров'я та освіти. До того ж пандемія COVID-19 показала недоліки соціальної системи та породила певну гостру потребу в реформах, хоча організації не мають достатніх засобів та можливостей.

Одним із основних напрямів підтримки сфери соціального забезпечення та пошуку ефективних шляхів вирішення проблем суспільства є актуалізація альтернативного осмислення практики управління на основі просування інноваційних проєктів.

Дослідженню питань щодо соціальних інноваційних проєктів присвячено багато праць зарубіжних та вітчизняних науковців. В останні роки соціальні інновації займають все більше місця на політичній, медіа, науковій та професійній арені. Проте, враховуючи значну кількість характерних особливостей та питань з уточнення сутності таких категорій, як "соціальні інновації" та "соціальний проєкт", існує необхідність теоретичного осмислення цих дефініцій. До того ж вивчення соціальних інновацій є непростю задачею через їх подвійні характеристики, як теоретичні, так і методологічні.

Якщо розглядати соціальні інновації з позиції підвищення якості життя населення або покращення стану навколишнього середовища та вирішення соціальних проблем, то науковці визначають соціальні інновації як практику, яка дозволяє поставити нові питання, отримати нову відповідь або по-іншому взяти на себе відповідальність за існуючу чи соціальну потребу, яка виникне в майбутньому. Це може стосуватися запропонованої діяльності чи застосованого підходу, або навіть ризику, який передбачає її реалізація [3].

Дослідження науковцями соціальних інновацій з точки зору трьох вимірів дозволило виявити соціальні інновації, зосереджені на особистості, соціальні інновації, орієнтовані на навколишнє середовище та соціальні інновації в бізнесі [3].

Анна Парпан-Блазер визначила соціальні інновації як процес інтеграції нових концепцій, процедур та організаційних форм, заснованих на нових або нещодавно об'єднаних знаннях, розроблених у спільних процесах, які створюють додаткові цінності, особливо для одержувачів" [2].

Визначення, яке було запропоновано робочою групою Вищої ради соціальної та солідарної економіки (CSESS) наступне: "Соціальні інновації складаються з розробки нових відповідей на нові або погано задоволені соціальні потреби в умовах поточного ринку та соціальної політики, шляхом участі та співпраці зацікавлених осіб, зокрема користувачів і користувачів. Ці інновації стосуються як продукту чи послуги, так і способу

організації та розподілу в таких сферах, як старіння, раннє дитинство, житло, здоров'я проти бідності, ізоляції, дискримінації тощо" [3].

Виходячи з позиції соціального розвитку, який дає змогу спільно знаходити нові рішення суспільних проблем, покращуючи послуги закладів соціального обслуговування, а також підтримуючи користувачів і навички професіоналів, доцільно навести визначення соціальних інновацій дослідника Стефана Рюллака. Він розглядає інновації в соціальній роботі як концептуальний і методологічний інструмент, який може підтримувати процес науковізації соціальної роботи на службі систем та їх середовища. За його словами, ця нова парадигма "[...] виходить за рамки звичайного бачення, визнаючи здатність соціальних працівників впроваджувати позицію практикуючого і готовність соціальних працівників до науково-дослідницької роботи в межах своїх професійних знань" [5].

Концептуалізація цієї нової парадигми головним чином стосується соціальної взаємодії індивідів домінування, в яких відводиться новим системам, що розробляються, впроваджуються та трансформуються у нові більш досконалі форми. Тому для побудови ефективних соціальних відносин та підвищення рівня життя населення просування соціальних проєктів на основі інновацій стає вектором змін. Отже, соціальний працівник, це мов винахідник, який опиняється в лінійному процесі зверху вниз, щоб перетворити себе на соціального інженера. Такий соціальний інженер наділений "[...] функцією "монтажника", який знаходиться в практиці, дії, втручанні та допомагає знаходити шляхи для вирішення проблем у суспільному полі". Активізуючи професійні навички для побудови ефективних соціальних відносин, соціальний інженер координує дії учасників соціального проєкту з метою досягнення спільної мети. Для того, щоб проєкт тривав упродовж тривалого часу та приносив соціально-економічний ефект необхідно, щоб зацікавлені сторони були залучені до спільного будівництва різноманітних дій, що здійснюються та розвиваються [3].

У цьому ключі Пенвен вчені визначають, що важливо інтегрувати колективну, експериментальну логіку у свій проєкт та його методи, і таким чином сприяти створенню відповідних, навіть інноваційних, демократично підтверджених реакцій. Ці характеристики є важливими, адже успішне керування соціальним проєктом передбачає створення таких умов, за яких всі учасники, які є настільки різноманітними та настільки ексклюзивними, могли працювати разом, поважаючи при цьому значущість та цінність кожного. До того ж у процесі спільної творчої діяльності необхідно розкрити потенціал учасників, що буде сприяти позитивним змінам та ефективності соціального проєкту [4].

Розробка соціальних інноваційних проєктів складається з трьох чітких і хронологічних фаз: діагностики, розробки та реалізації. Зосередимо свою увагу на більш докладному вивченні кожної з перелічених фаз, які складаються з різних етапів.

Фаза діагностики дає змогу визначити потреби, які не покриваються можливостями організацій. Це, безсумнівно, найважливіший етап у розвитку проєкту, адже все будується навколо викликів, недоліків і проблем, які

розкриваються, завдяки залученню партнерів. П'ять окремих етапів діагностики, запропонованих Стефаном Рюллаком, є особливо цікавими через проблему, яка спільно створюється та підтверджується всіма зацікавленими сторонами [5].

Перш за все, доцільно проаналізувати індикатори проблеми (1-й крок), які можна охарактеризувати як підказки, що дозволяють виявити одну або декілька проблем. Вони описують себе на основі конкретних і об'єктивних фактів. На цьому етапі необхідно опрацювати питання, які перешкоджають реалізації місії суб'єктами соціальної роботи. Здійснення цього кроку передбачає залучення професіоналів і користувачів різноманітними методичними інструментами, наприклад за допомогою анкетування та опитування. До того ж обговорення, що відбувається в різних контекстах, офіційних, таких як конференції, або неформальних, таких як перерви, також є ефективними інструментами для обміну корисною інформацією. Групування цих індикаторів за подібністю, розкривають проблеми (2-й крок), які визначають соціальну місію.

Наступним кроком є виявлення критеріїв причинності, за допомогою яких керівники та соціальні працівники намагаються зрозуміти логіку вибору людей. Наприклад, під час одного опитування, проведеного в центрі соціально-професійної інтеграції, індикатори проблеми відзначили відсутність мотивації респондентів, що висвітлює чотири критерії причинності: небажане навчання, сором на роботі, труднощі з плануванням майбутнього, низьке визнання диплому [3].

Саме з цього моменту, коли виявлено основні критерії класифікації подібних проблем, вони групуються в категорії однакової сутності. Ці класифікації подібних проблем потім пояснюються розумінням понять (4-й крок) також з наукової літератури, яка проливає світло на причини проблеми, яку необхідно вирішити. Нарешті доцільно сформулювати проблему (5-й крок). Проблема визначається у формі запитань на основі концептуальних припущень. Її формулювання відбувається на основі спостереження фактів та однієї чи кількох теоретичних концепцій [3].

Фаза проєктування полягає в розробці рішення, які задовольняють всім обмеженням, формують напрями діяльності учасників та визначають майбутній стан об'єктів. Вона передбачає побудову системи взаємовідносин із залученими спеціалістами, що посилює чинники, які сприяють виконанню місії організації, або пропонують нові відповіді. Для більш детального розгляду фази розробки соціальних інноваційних проєктів пропонуємо розглянути визначення, що може бути дуже корисним для соціальної роботи. Французький альянс дизайнерів (AFD), розкриває зміст дефініції "дизайн" як творчий, міждисциплінарний і гуманістичний інтелектуальний процес, метою якого є розгляд і забезпечення розв'язання повсякденних проблем, великих і малих, пов'язаних з економічними, соціальними та екологічними питаннями. (AFD, 2022) Описуючи різні етапи цієї фази вони презентують цю методологію як вектор для покращення соціальної роботи, поєднуючи різні точки зору, в тому числі кінцевих споживачів, щоб запропонувати рішення, які максимально відповідають їх потребам. Двома ключовими етапами другої фази

проєктування є ідея та прототипування. На першому етапі можна використати низку інструментів, щоб запропонувати ескізи рішень та генерувати ідеї, які відповідають сформульованій проблемі. Ключовим поняттям на цьому етапі є колективний інтелект. Його можна мобілізувати за допомогою мозкового штурму, світового кафе або фокус-груп [3].

Етап реалізації полягає у втіленні проєкту на практиці. Цей етап має здійснюватися разом з тими, хто був залучений до роботи на місцях, щоб зібрати різноманітні відгуки, необхідні для уточнення остаточної ідеї та заохочення прийняття рішень, адаптованих до соціальної роботи. Дослідники пропонують "дорожню карту впровадження" як інструмент, що допомагає визначити критичні фактори, які слід враховувати при підготовці до впровадження проєкту. Цей підхід забезпечує огляд реалізації проєкту, визначаючи критичний шлях і будь-які ризики. На практиці він передбачає роботу з усіма учасниками над визначенням цілей і системи контролю. Тому важливо кількісно оцінити критерії прийняття рішень, визначити бюджети, графік і проміжні етапи. У співпраці з учасниками важливо згадати всіх зацікавлених осіб у проєкті. На цьому етапі необхідно визначити відповіді на наступні запитання: Кому потрібне рішення? Хто є користувачем/клієнтом соціального інноваційного проєкту? Як відбуватиметься фінансування проєкту? [3].

У методології розробки проєктів соціальної роботи важливо, щоб соціальний інженер комбінував свій досвід з іншими гравцями в процесі спільного використання знань. Завдання полягає в тому, щоб активно залучати цих нових гравців у рамках, де тривалість досліджень і розробок, як правило, обмежена в часі. Ризик полягає в тому, що в такому контексті можливості для зустрічей та їх тривалість скорочуються. Тому важливо подбати про якість часу, проведеного на місцях, щоб забезпечити активну участь різних зацікавлених сторін.

Якщо соціальний інженер сам є соціальним працівником, це допомагає створити спільну культуру, сприятливу для міждисциплінарної співпраці. Щоб врахувати всю складність інституційної реальності, інженер повинен заохочувати професіоналів і користувачів, які виконують різні інституційні ролі, брати участь у дослідженні [3].

Отже, методологія розробки інноваційних соціальних проєктів базується на побудові якісної системи підготовки та реалізації проєктів. В процесі реалізації проєкту важливо конкретизувати та сформулювати проблеми, що в кінцевому підсумку сприяє дисциплінації соціальної роботи.

Розробка та реалізація соціального проєкту передбачає спільну діяльність, спрямовану на досягнення соціально значимої мети, вирішення соціальних проблем та втілення різноманітних зрушень, які позитивно вплинуть на суспільство. На сучасному етапі розвитку роботи над соціальним проєктом повинна відповідати найважливішим потребам сучасності, а отже і створювати можливості для отримання сукупного результату, який покриватиме всі витрати.

Соціальні проєкти дозволяють позитивно впливати на суспільство. Для більш детального розгляду такого впливу, пропонуємо вивчити зарубіжний досвід створен-

ня та реалізації інноваційних соціальних проєктів. Розглянемо деякі приклади соціальних проєктів, які здійснюються центральною посередницькою платформою волонтерства у Швейцарії. Ініціювання проєктів сприяє з одного боку розвитку здібностей та навичок учасників проєкту, а з іншого боку пропонують підтримку та способи вирішення проблем людей, для яких вони створені [7].

Одним з таких проєктів є "Менеджер з комунікацій", що об'єднує професіоналів і керівників на пенсії, які пропонують свій професійний досвід громадським організаціям. Цей проєкт передбачає роботу онлайн та одне пленарне засідання на місяць.

Аспектами цього соціального проєкту є можливість працювати самостійно, планувати діяльність, використовуючи свій досвід і координувати дії з колегами в Innovage Suisse Romande. Для того, щоб ознайомитись з діяльністю пропонуються наступні кроки: вступна співбесіда; участь у щомісячних зустрічах мережі; підтримка колег з інших мереж і центрального комітету.

Завданнями цього проєкту є наступні: збірка статей і зображень для розміщення в мережі на веб-сайті Suisse Romande; написання статей; співпраця в залученні проєктів і нових учасників (розміщення оголошень в Інтернеті, пошук джерел і медіа тощо); контакти з місцевими та спеціалізованими ЗМІ у франкомовній Швейцарії.

Серед вимог до учасників проєкту керівники виділяють наступні: навчання та спеціальні знання у сфері комунікацій, маркетингу, продажів; емпіричні знання з професійної практики; цікавість і бажання робити добро [7].

Наступний проєкт, який ми пропонуємо розглянути передбачає допомогу проти ізоляції літніх людей. До пандемії COVID-19 у кантоні Женева налічувалось приблизно 15 000 осіб похилого віку, які живуть самотньо та ізольовано. Проте після пандемії COVID-19 ця кількість ще збільшилась. Асоціація людей похилого віку "Dome" пропонує безкоштовну допомогу проти ізоляції. Щоб налагодити людський контакт, волонтер щотижня зустрічається з пенсіонером, ізольованим вдома. Ця підтримка також може включати такі види діяльності, як прогулянка, спільний похід за покупками чи на пошту тощо. Серед вимог до волонтерів є наступні: чутливість до вікових труднощів і проблем ізоляції; серйозність, прозорість, чесність та професіоналізм; конфіденційність; емпатія та толерантність.

Варто зазначити, що інноваційні соціальні проєкти покликані надавати професійну підтримку та створювати максимально комфортні умови для саморозвитку та самореалізації. Наприклад, проєкт "Тренер з наставництва на основі потенціалу", який також реалізується центральною посередницькою платформою для волонтерства у Швейцарії. З 2013 року програма наставництва підтримує молодих людей у Швейцарії на шляху до професійної кар'єри або соціальної інтеграції. Основна увага приділяється молодим людям, які не мають достатньої сімейної підтримки, походять зі складних соціально-економічних умов та/або прибули як біженці [7].

Шляхом індивідуального наставництва молоді дорослі наставники підтримують цих молодих людей у

процесі їх профорієнтації. Наставники стежать за прогресом молодих людей та заохочують їх розвивати самооцінку і соціальні навички під час регулярних індивідуальних зустрічей.

Наставництво може базуватися на чотирьох навчальних блоках, прикладних семінарах та інших пропозиціях. Завдяки цьому проєкту зацікавлені особи можуть навчитися використовувати методи позитивної психології та розширити свої соціальні та тренінгові навички.

Одним із шляхів реалізації бажань та прагнень суспільства щодо покращення інтелектуальних та творчих здібностей може бути розробка та реалізація соціальних проєктів, направлених на розвиток творчих здібностей людей з особливими освітніми потребами. Наприклад, у м. Запоріжжя відкрили першу в місті читальню з інклюзивним спрямуванням. Простір бібліотеки облаштували із врахуванням потреб людей з інвалідністю. Витримано всі вимоги щодо архітектурної безбар'єрності і доступності. Враховано потреби кожної людини — з порушеннями опорно-рухового апарату, з вадами зору, для мам із дитиною у дитячому візочку. Бібліотечний фонд поповнили 46 екземплярів книг зі шрифтом Брайля та 67 книг великим шрифтом для людей зі слабким зором. Також у закладі працює сервіс Е-книга та доставка книг на замовлення. Усі послуги надаються безкоштовно. Усі читачі можуть вільно користуватися мережею Інтернет [1].

Отже, зосередження на інноваціях у соціальному забезпеченні та методології розробки проєктів є важливою задачею. Ці парадигми повинні бути інтегровані для соціальної роботи та через неї, у постійну культуру трансформації. При цьому соціальні працівники мають розвиватися в рамках методологічної основи, яка є специфічною для них та підтримувати соціальні проєкти для вирішення конкретних соціальних проблем.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Одним із основних напрямів пошуку ефективних шляхів вирішення проблем суспільства є актуалізація альтернативного осмислення практики управління на основі просування інноваційних проєктів. Соціальні інновації як концептуальний та методологічний інструмент може бути основою для нової парадигми. Головним чином це стосується соціальної взаємодії індивідів домінування, в яких відводиться новим системам, що розробляються, впроваджуються та трансформуються у нові більш досконалі форми. Тому для побудови ефективних соціальних відносин та підвищення рівня життя населення просування соціальних проєктів на основі інновацій стає вектором змін.

Методологія розробки інноваційних соціальних проєктів базується на побудові якісної системи підготовки та реалізації проєктів. В процесі реалізації проєкту важливо конкретизувати та сформулювати проблеми, що в кінцевому підсумку сприятимуть ефективному пошуку шляхів подолання наслідків, викликаних негативними подіями.

Успішне керування соціальним проєктом передбачає створення таких умов, за яких всі учасники, які є

настільки різноманітними та настільки ексклюзивними, могли працювати разом, поважаючи при цьому значущість та цінність кожного. До того ж у процесі спільної творчої діяльності необхідно розкрити потенціал учасників, що буде сприяти позитивним змінам та ефективності соціального проєкту.

Вивчення зарубіжного досвіду створення та реалізації інноваційних соціальних проєктів дозволило більш детально розглянути позитивний вплив на суспільство. Соціальний проєкт передбачає спільну діяльність, спрямовану на досягнення соціально значимої мети, вирішення соціальних проблем та втілення різноманітних зрушень, які позитивно вплинуть на суспільство.

На сучасному етапі розвитку робота над соціальним проєктом повинна відповідати найважливішим потребам сучасності, а отже і створювати можливості для отримання сукупного результату, який покриватиме всі витрати. Ініціювання проєктів сприяє з одного боку розвитку здібностей та навичок учасників проєкту, а з іншого боку пропонують підтримку та способи вирішення проблем людей, для яких вони створені.

Література:

1. Безкоштовні заняття для дітей з інвалідністю в Україні. URL: <https://www.enableme.com.ua/ua/article/bezkostovni-zanatta-dla-ditej-z-invalidnistu-v-ukraini-11422> (дата звернення: 10.04.2024).
2. Кайзер Ф., Парпан-Блазер А., Гарібович Ю. Цифрова участь учнів з обмеженими можливостями у професійному навчанні — використання потенціалу та зниження бар'єрів. Професійна підготовка. Журнал діалогу теорії та практики. 2023. № 198 (Том 77). С. 51—53.
3. Kempter K., Descoux R. La methodologie de developpement de projets en travail social comme moteur de la disciplinarisation du travail social. Qcrire le social. 2022. Num 4. P. 79—89.
4. Penven A. Le federalisme a l'epreuve de la recomposition des territoires et du politique. RECMA. 2004/2. Num 292. P. 75—83.
5. Rullac S. Le diagnostic du projet en travail Social ou le preambule novateur. La Revue franaise de service social. 2020. Num 277. P. 98—109.
6. Мішина С. В., Мішин О. Ю. Науково-практичні засади соціального проектування. Ефективна економіка: електр. наук. фак. вид. 2020. № 1. URL: <https://doi.org.10.32702/2307-2105-2020.1.73> (дата звернення 10.05.2024).
7. Travail benevole en Suisse. URL: <https://ubs-helpetica.ch/fr/projects/overview/> (дата звернення: 10.04.2024).

References:

1. EnableMe Ukraine (2024), "Free classes for children with disabilities in Ukraine", available at: <https://www.enableme.com.ua/ua/article/bezkostovni-zanatta-dla-ditej-z-invalidnistu-v-ukraini-11422> (Accessed 10 April 2024).
2. Kajzer, F. Parpan-Blazer, A. and Garibovich, Yu. (2023) "Digital participation of students with disabilities in vocational training — harnessing potential and reducing barriers. Vocational training", Zhurnal dialogu teorii ta praktiki, vol. 198, no. 77, pp. 51—53.

3. Kempter, K. and Descoux, R. (2022) "The methodology for developing social work projects as a driving force for the disciplinarization of social work", Write the social, vol. 4, pp. 79—89.

4. Penven, A. (2004) "Federalism put to the test of the recomposition of territories and politics", RECMA, vol. 292, pp. 75—83.

5. Rullac, S. (2020) "The diagnosis of the social work project or the innovative preamble", The French Social Service Review, vol. 277, pp. 98—109.

6. Mishyna, S.V. and Mishyn, O.Yu. (2020). Naukovo-praktychni zasady sotsialnoho proektuvannia. "Scientific and practical principles of social design", Efektyvna ekonomika, [Online], vol. 1, available at: <https://doi.org.10.32702/2307-2105-2020.1.73> (Accessed 10 May 2024).

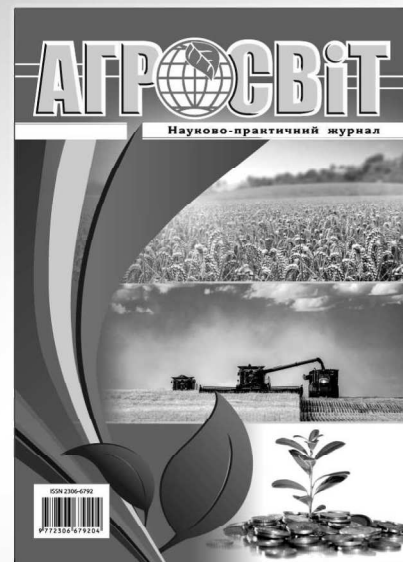
7. UBS Helpetica (2024), "Voluntary work in Switzerland", available at: <https://ubs-helpetica.ch/fr/projects/overview/> (Accessed 10 April 2024).

Стаття надійшла до редакції 04.06.2024 р.

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292